ISSN 1392-9569
E-ISSN 2351-6011

Socialinis ugdymas / Socialinė partnerystė ir inovacijos
Social Education / Social Partnership and Inovations
2016, t. 44, Nr. 3, p. 100–101 / Vol. 44, No. 3, pp. 100–101, 2016

LIETUVOS EDUKOLOGIJOS UNIVERSITETAS

Atsiliepimas apie Jolantos Urbanovič ir Jolantos Navickaitės monografiją „Lyderystė autonomiškoje mokykloje“

Algirdas Monkevičius

Mykolo Romerio universitetas, Ateities g. 20, 08303 Vilnius

Monografijoje „Lyderystė autonomiškoje mokykloje“ gvildenami konceptualūs ir praktiniai švietimo valdymo kaitos elementai, lėmę mokyklų vadybos pokyčius. Monografijos autorės yra ne tik aukštos kompetencijos tyrėjos, bet ir praktinę patirtį turinčios švietimo valdymo ekspertės, todėl joms nebuvo keblu iškelti aktualius ir pagrįstus probleminius klausimus, apimančius ne tik mokyklos lygmens valdymo principus, bet ir platesnį nacionalinį bei tarptautinį viešojo valdymo kontekstą. Nors autorės pasirinko mokslininkų darbuose plačiai nagrinėjamas decentralizacijos ir lyderystės tematikas, tačiau atliktas darbas tiek teoriniu, tiek empiriniu požiūriu yra savitas, nes minėtos sritys tiriamos ne atskirai, bet nagrinėjama jų sąveika bei raiška mokyklose.

Monografijoje siekiama nuosekliai ir giliai atskleisti, kokį poveikį švietimo valdymo reformos turi mokyklų vadybai, kiek savarankiškos yra Lietuvos mokyklos, kiek jos geba pasinaudoti turima autonomija, kiek stipri lyderystės raiška mokyklose, kaip kasdienėje mokyklos veikloje yra įgyvendinami mokyklų autonomiško valdymo principai ir kokį vaidmenį šiame procese vaidina mokyklų vadovų ir kitų bendruomenės narių lyderystė.

Pirmiausia reikia pripažinti monografijos indėlį į švietimo valdymo teorijos plėtrą. Monografijoje pateikiama savita švietimo reformų patirties analitinė sistema, kurios pagrindu išnagrinėjami konceptualūs švietimo valdymo modeliai ir įvertinamas jų poveikis mokyklų autonomizavimui bei lyderystės raiškai. Atskleidžiamos lyderystės raiškos charakteristikos ir jų santykis su mokyklų savarankiškumo tendencijomis. Pabrėžtina metodologinė darbo vertė – sukurtas teorinis autonomiškumo ir lyderystės raiškos tyrimo instrumentarijus yra tinkamas taikyti kitose viešojo sektoriaus srityse.

Praktinio pritaikomumo požiūriu monografija taip pat vertinga. Monografijos autorių atlikto tyrimo duomenys leido identifikuoti lyderystės raiškos elementus ir vykstančius

DOI: http://dx.doi.org/10.15823/su.2016.28

ISSN 1392-9569
E-ISSN 2351-6011

pokyčius mokyklose; nustatyti, kiek savarankiškos jaučiasi Lietuvos mokyklos, kiek savarankiškos jos norėtų ar yra pasirengusios būti; kokie veiksniai lemia sėkmingą mokyklų veiklą. Taikomąją darbo reikšmę atspindi ir potencialių tyrimo išvadų vartotojų įvairovė. Tai – švietimo valdymo analitikai, bendrojo ugdymo mokyklų vadovai, savivaldos atstovai, politikai, plačioji visuomenė. Sukaupti tyrimo rezultatai atveria naujas galimybes tobulinti efektyvumo linkme mokyklinio švietimo valdymo procesą, modernios švietimo politikos įgyvendinimą ir su juo susijusius sprendimus.

Monografijos autorės nustatė tiesioginį ryšį tarp mokyklų autonomiškumo suvokimo (savirefleksijos) ir lyderystės raiškos, leidžiantį teigti, kad tik didesnis mokyklų autonomiškumas ir mokyklos bendruomenės gebėjimai jį realizuoti praktinėje veikloje gali paskatinti lyderystę mokyklose, ir atvirkščiai – stipri mokyklos bendruomenės lyderystė padeda mokykloms realizuoti praktikoje joms suteiktos autonomijos galimybes.

Atsižvelgiant į augantį mokslinės talkos švietimo valdymo sričiai poreikį, norėtųsi autorėms siūlyti pamąstyti apie išsamesnius mokyklų autonomiškumo principų ir lyderystės raiškos poveikio mokinių pasiekimams tyrimus. Reikia pabrėžti, kad švietimo srityje vykdomos reformos pirmiausia turi būti orientuotos į mokinio asmenybės tvaraus tobulėjimo sėkmę, užsidegimo mokytis, nuolatinio motyvavimo, pasitenkinimo mokymosi procesu skatinimą. Konceptualūs mokyklų autonomijos ir lyderystės modeliai akcentuoja tokias galimybes, bet tikslinga būtų išsamiau tirti, kokie valdymo principai užtikrina tokių galimybių realizavimą ir mokyklų pažangą.